

Analyse:

Mange tør ikke tale offentligt om kritisable forhold på arbejdspladsen

Danskerne har den seneste tid været vidner til mange store skandaler i offentlige og private virksomheder, som ikke ville være kommet frem, hvis en medarbejder ikke havde haft modet til at ytre sig om de kritisable forhold. Men den type kritik kommer kun frem, hvis ytringsfriheden blomstrer.

Dansk Magisterforening (DM) har taget temperaturen på ytringsfriheden i Danmark. Det gælder både den ytringsfrihed, der gør, at dygtige akademikere har lyst til at dele deres viden med offentligheden. Men det gælder også friheden til at ytre sig om kritisable forhold på arbejdspladsen.

Analysen viser:

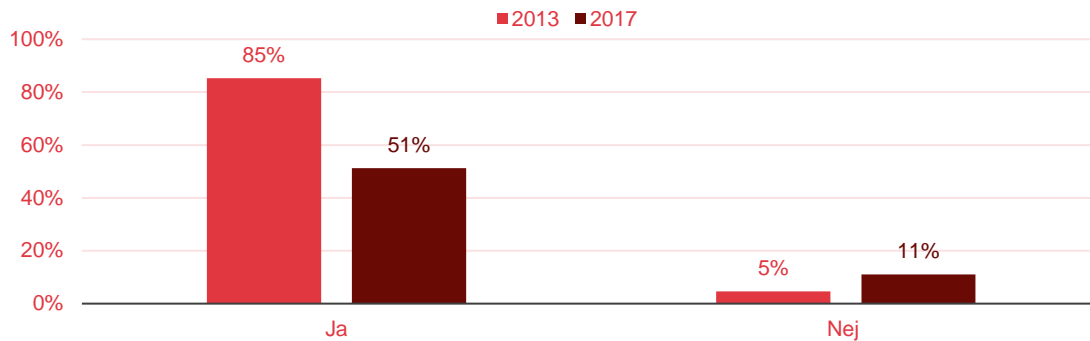
- Godt hver tredje magister har, inden for de seneste tre år, udtalt sig i den offentlige debat om et emne, de havde viden om. Desværre oplever færre positiv respons ved deres deltagelse i den offentlige debat. Når magistrene oplever negativ respons, er det oftest fra andre debattører.
- Hver fjerde har oplevet kritisable forhold på deres arbejdsplads, som offentligheden burde have kendskab til, men det er kun omkring hver tiende, der har udtalt sig offentligt om det.
- Hver femte har holdt kritik tilbage af frygt for repressalier, og hver syvende er utryg eller meget utryg ved at tale med deres nærmest chef om kritisable forhold på arbejdspladsen.

Færre oplever positiv respons ved at deltage i den offentlige debat

Godt en tredjedel af magistrene har, inden for de seneste tre år, udtalt sig i den offentlige debat om et emne, som de havde viden om. Det kan eksempelvis være i dagblade, fagblade, på en blog eller som oplægsholder på et offentligt arrangement. Fra 2013 til 2017 er denne andel steget en smule fra 35 til 37 procent.

Men det er desværre ikke alle, det entydigt har en positiv oplevelse med at dele deres viden. Mens 85 pct. i 2013 oplevede positiv respons, når de udtalte sig offentligt, er dette faldet til 51 pct. i 2017. Det er altså kun hver anden, der oplever positiv respons ved at deltage i den offentlige debat, jf. figuren nedenfor.

Figur 1 Har du oplevet positiv respons, når du har udtalt dig offentligt?

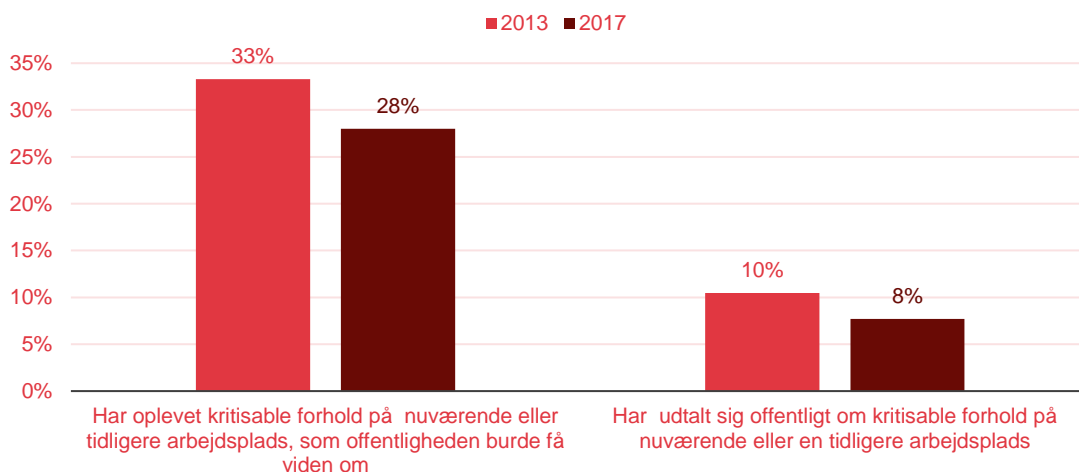
Kilde: DMs ytringsfrihedsundersøgelse 2013 og 2017.

Den positive respons kommer oftest fra kolleger, venner og bekendte, mens den negative kommer fra andre offentlige debattører og arbejdsgiver. En ny tendens i 2017 er, at mange oplever både positive og negative reaktioner på de sociale medier. Mens stort set ingen oplevede negativ respons i 2013, er det steget til omkring hver fjerde i 2017, mens oplevelsen af positiv respons på de sociale medier er fordoblet i perioden.

Hver fjerde har oplevet kritisable forhold på arbejdspladsen, men kun hver tiende har udtalt sig om det

28 procent, eller mere end hver fjerde magister, har oplevet kritisable forhold på deres arbejdsplads, som offentligheden burde få viden om. Alligevel er det kun omkring hver tiende, der har udtalt sig om det offentligt.

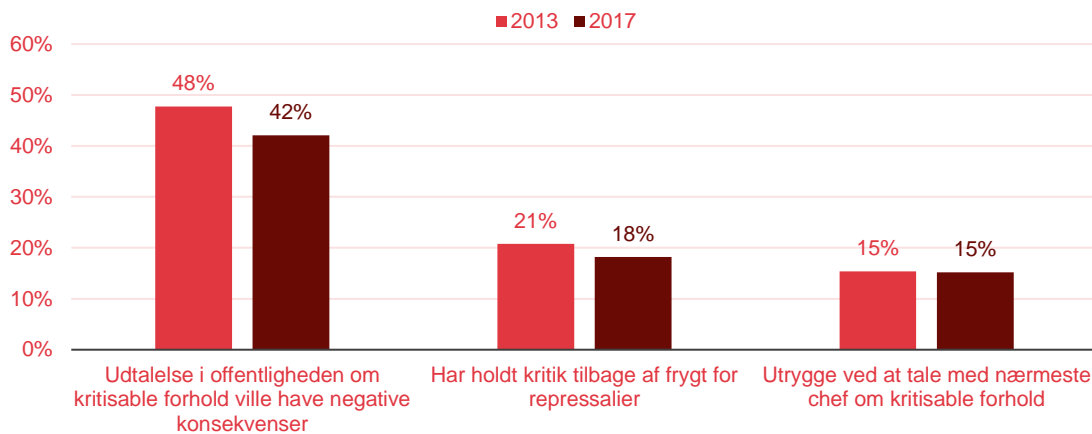
Figur 2 Kritisable forhold på arbejdspladsen

Kilde: DMs ytringsfrihedsundersøgelse 2013 og 2017.

Når der er forskel på, hvor mange der oplever kritisable forhold, og hvor mange der har udtalt sig om det, tyder det på, at der er en frygt for at udtale sig. Det viser sig også, at omkring fire ud af ti mener, at det vil have negative konsekvenser at udtale sig i offentligheden om kritisable forhold på arbejdspladsen. Desuden er hver syvende utryg ved at tale med den nærmeste chef om kritisable forhold og knap hver femte har holdt kritik tilbage af frygt for repressalier.

Figur 3 Frygt for at udtale sig i offentligheden om kritisable forhold

Kilde: DMs ytringsfrihedsundersøgelse 2013 og 2017.

Sådan har vi gjort

Analysen bygger på to surveys udført blandt Dansk Magisterforenings (DM) medlemmer i henholdsvis 2013 (1.769 svar) og 2017 (1.353 svar). Denne analyse opsummerer indsigterne og ser på udviklingen over tid.

Spørgsmål til analysen: kontakt analysekonsulent Simone Bang på telefon 38 15 66 30.

Spørgsmål til pressebrug: kontakt pressekonsulent Franciska Lee Becket på telefon 38 15 66 26.